



PRODUKTION AV INFORMATION PÅ TECKENSPRÅK



EN HANDEDNING

INNEHÅLL

Inledning

Teckenspråk

Översättning och material

**Informationsproduktion –
på teckenspråk**

Video– kriterier och lösningar

Beställning och rådgivning

Inledning

Handbokens syfte är att fungera som vägledning för er som är intresserade av att ordna bättre tillgänglighet för teckenspråkiga i era webbsidor. Målgrupper för handboken är informatörer, ansvarig informationsperson inom offentliga tjänster, kommuner och myndigheter, och för andra intresserade.

Med denna handbok vill vi presentera möjligheter till information med teckenspråkvideo. Här presenterar vi kort teckenspråket, hur videoinformation kan inkluderas i webbsidor, vilken information som är lämplig att översätta till teckenspråk och annan information.

Varför är detta viktigt? Många teckenspråkiga döva vill ha information på sitt modersmål eller första språk, det visuella teckenspråket, där de kan ta till sig informationen fullständigt. Som språkminoritet har teckenspråkiga också rättigheter att ta del av samhällets service och information på ett tillgängligt sätt. Teckenspråkiga vill vara **delaktiga** i samhället.

Teckenspråk

Teckenspråk är ett språk med egen grammatik och språkregler. I Finland finns två nationella teckenspråk, det finlandssvenska och det finska teckenspråket. Dessa teckenspråk har viss likhet men också många tecken (ord) som skiljer sig från varandra. Det finlandssvenska teckenspråket är inte heller likt det svenska teckenspråket, eftersom varje land har sitt eget utvecklade och lokalt anpassade teckenspråk.

Teckenspråkiga medborgare behöver få ökad tillgänglighet genom information på teckenspråk, på både det finlandssvenska och det finska teckenspråket, för att vara jämlika andra medborgare på alla livsområden.

Översättning och material

Teckenspråksaktörens uppgift är att översätta till teckenspråk och vid behov hjälpa till vid redigering av videoinspelning om redigeraren inte behärskar teckenspråk. Då kan man säkerställa kvaliteten på innehållet och få teckenspråket rätt grammatikaliskt.

Texten som skall översättas ska vara i ursprungsformat, ej i lättläst format. Detta för att undvika att översättningen av materialet blir alltför kortfattat på teckenspråk och förlorar sitt budskap. Vid översättning till teckenspråk anpassas och förkortas texten utifrån målgruppen. Om teckenspråksaktören har för lite information från början är risken att slutresultatet blir rörigt och svårtolkat.

Information från myndigheter kan struktureras och anpassas så att det hela blir tydligare och klarare på teckenspråk. Teckenspråksaktören kan vid behov tydliggöra begrepp för att budskapet ska nå fram på bästa sätt. Speciellt när det förekommer ord som inte används till vardags är det viktigt att förklara dem.

Informations- produktion på teckenspråk

Då ni bestämt er för vilken textinformation som ska översättas till teckenspråk och vet var den informationen finns belägen i er webbplats, så bör ni komma ihåg användarens navigering för teckenspråksvideo.



Det är viktigt att den information som är översatt till teckenspråk är lätt att hitta, här är några exempel på symboler eller direktlänk.

Vi rekommenderar er att översätta information som är varaktig tills vidare för den översatta informationen kan då stanna på webbsidan en längre tid ifall texten inte ändras. Detaljerade prisuppgifter, tidsangivelser och kontaktuppgifter i informationen kan uteslutas i den teckenspråkiga översättningen och istället hänvisas tittaren till textinformationen, eller en särskild länk alternativt en textruta med den aktuella informationen. Aktören som tecknar i videon kan då hänvisa till texten/länken.

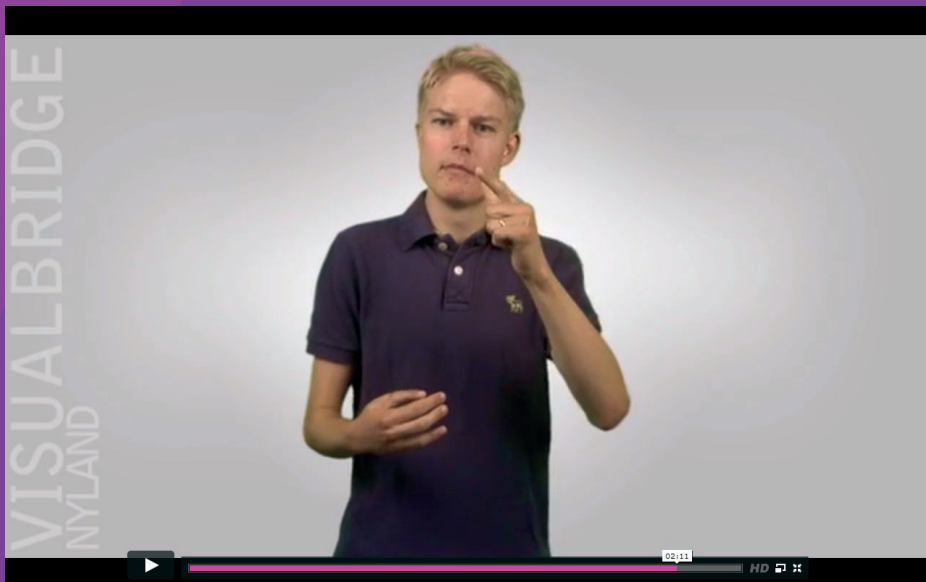




Video-kriterier och lösningar

När man lägger upp video på webbsidan rekommenderas att använda en form av streamingtjänst som t.ex. Youtube, Vimeo, om ni inte har en egen lösning. Det är enkelt att länka in en video till webbsidan. Med streamingtjänsten kan besökaren på webbsidan titta direkt på video medan den laddas upp. Användaren behöver inte ladda ned eller ha något specifikt läs- eller uppspelningsprogram installerat i datorn.

Vid inspelningen ska man komma ihåg att använda en hög upplösningsnivå, för att hålla en hög kvalitet på videobilden också efter bearbetning och kompression. Det lönar sig att använda högsta möjliga videobildskvalitet. Man låter då uppspelningstjänsterna själva passa teckenspråksvideon till det egna formatet för olika apparater, då syns bilden bra i både en större dator och på en liten mobilskärm. Vid videoinspelning



bör man beakta vissa tekniska krav. När man filmar en aktör på teckenspråk ska speciellt belysning, bakgrund, utrymme och längd och inspelningskvalitet på filmmaterial observeras. Vid videoinspelning är det viktigt att välja lämpligt bildformat, utgående från vad för slags information ni vill förmedla. Den allmänna rekommendationen är att använda halvbild där teckenspråksaktören syns från midjan och upp till hjässan. Det går bra att lägga in text eller rubriker i videofilmen. Det finns olika sätt att utforma detta utan att störa tittaren. Det rekommenderas att ha en lista vid sidan av aktören som denne kan peka mot eller göra paus i informationen och lägga upp text m.m. Tänk på att inte ha en rullande eller annan text samtidigt som aktören tecknar, annars hinner tittaren inte se både aktörens information och läsa texten.

Att använda undertext samtidigt som aktören tecknar kan göra videon tillgänglig för en större målgrupp. Undertext fungerar på samma sätt som i TV, man textar det som tecknas. Då kan bildformatet behöva justeras så att textningen är under aktörens midja, under den nedre gräns för där händerna hamnar vid tecknandet.

Beställning och rådgivning

Teckenspråkiga produktionsbolag är kunniga i produktionen av teckenspråkigt videomaterial. Eventuellt kan de också stöda med teckenspråkig webbtjänst, t.ex. uppdatering av delar på en webbplats. De har kompetens i frågor om teckenspråkigt material, videokvalitet, tekniska krav och andra kriterier. De har kontakter med teckenspråkiga aktörer för översättning från text till teckenspråk och tillgång till studio. De teckenspråkiga produktionsbolagen ger offerter på produktion av teckenspråkig video och stöd för webbtjänst på teckenspråk.

Ett samarbetsavtal bör upprättas med information om beställarens önskemål, om det är ett engångsuppdrag eller gäller en fortlöpande uppdatering under en viss period. Kostnader för teckenspråkig översättning (produktion) baseras på offerter från teckenspråkigt produktionsbolag. De möjliga arbetsuppgifter som kan ingå i ett samarbetsavtal är; översättning av material, inspelning av video med tillhörande redigering och layout enligt beställarens önskemål. Den mängd av informationsmaterial som ska översättas kan beställare och producent komma överens om.

Då ni börjar planera för att producera information på teckenspråk så rekommenderar vi att ta kontakt med ett lämpligt förbund eller en förening beroende på om er information är på riksnivå eller lokalnivå, t.ex. kommuner och organisationer. De teckenspråkiga organisationerna ger gärna synpunkter på vad för slags information deras medlemmar önskar översatt och till vilket teckenspråk.

Kontaktuppgifter och webbadresser till de teckenspråkiga
intresseorganisationerna;

Finlandssvenska teckenspråkiga r.f.

www.dova.fi

Dövas Förbund

www.kl-deaf.fi

Teckenspråkiga föreningar och klubbar

www.kl-deaf.fi/yhdistyshuone (på finska)

Finlands dövas idrottsförbund

www.skul.org

Föreningen Finlands Dövblinda r.f.

www.kuurosokeat.fi

